DOI: https://doi.org/10.32782/2308-1988/2026-59-19
УДК 336.13:351.712:355.02

Здирко Наталія Григорівна[1]
доктор економічних наук, професор, директор,
Навчально-науковий інститут економіки та управління
Вінницького національного аграрного університету
ORCID: https://orcid.org/0000-0001-5968-3502

Пилипчак Артур Вікторович
аспірант,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID: https://orcid.org/0009-0004-2989-9301

Nataliya Zdyrko
Education-Scientific Institute Economics and Management
Vinnytsia National Agrarian University

Artur Pylypchak
Vinnytsia National Agrarian University

ОБОРОННІ ЗАКУПІВЛІ ЯК ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ПІДХОДІВ У КОНТЕКСТІ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ

DEFENSE PROCUREMENT AS AN OBJECT OF STATE FINANCIAL CONTROL: TRANSFORMATION OF APPROACHES IN THE CONTEXT OF THE LIFE CYCLE

Анотація. У статті досліджено сутність оборонних закупівель як об'єкта державного фінансового контролю та обґрунтовано необхідність розширення підходу до їх розуміння. Встановлено, що чинне нормативне визначення оборонних закупівель має звужений характер, оскільки фактично зводить їх до стадії придбання товарів, робіт і послуг оборонного призначення, тоді як законодавство одночасно оперує концепцією життєвого циклу. Доведено, що така внутрішня неузгодженість обмежує предметну область державного фінансового контролю. Обґрунтовано, що оборонні закупівлі є специфічним видом публічних закупівель, інтегрованим у загальну систему публічних закупівель. Запропоновано авторське визначення оборонних закупівель через сукупність взаємопов'язаних процесів життєвого циклу, що дозволяє здійснювати їх комплексну оцінку та державний контроль на всіх стадіях їх життєвого циклу, а також підвищити прозорість і доброчесність їх використання.

Ключові слова: оборонні закупівлі; державний фінансовий контроль; життєвий цикл; публічні закупівлі; електронна система закупівель; ефективність; прозорість; доброчесність; сектор безпеки і оборони.

Summary. The article examines the essence of defense procurement as an object of state financial control, with particular emphasis on its transformation from a narrow procedural understanding as a purchasing process to a comprehensive approach encompassing all stages of the life cycle. It is substantiated that the current regulatory definition of defense procurement does not fully reflect its economic content, as it is effectively limited to the procurement stage, while the same legislative framework simultaneously employs the life-cycle concept of defense-related goods, works, and services. It is demonstrated that this internal inconsistency constrains the scope of state financial control and complicates the formation of an objective assessment of the efficiency of defense resource utilization. The study establishes that defense procurement should not be considered a separate system but rather functions as a specific type of public procurement integrated into the overall public procurement framework. This is evidenced by the use of the electronic procurement system and the existence of numerous regulatory interconnections between the relevant legislative acts. Particular attention is paid to the issues of fragmented information support, limited analytical capabilities, a high level of confidentiality, and corruption risks, which are further exacerbated under wartime conditions and the growing volume of financing in the security and defense sector. Based on

[1] Дослідження проведено в межах наукового проєкту № 2025.03/0012 «Державний контроль оборонних закупівель в забезпеченні фінансової безпеки України» за рахунок коштів гранту Президента України для підтримки наукових досліджень і розробок молодих вчених-докторів наук (до 40 років включно), наданого Національним фондом досліджень України.

© Здирко Н.Г., Пилипчак А.В., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

systemic approach, the article proposes an authorial definition of defense procurement as a set of interrelated life-cycle processes, which enables the expansion of the subject area of state control. It is argued that such an approach creates opportunities for comprehensive assessment and state control over the condition and use of defense resources across multiple analytical dimensions at all stages of the procurement life cycle. The obtained results provide a methodological foundation for enhancing the effectiveness of state control and ensuring transparent and integrity-based use of public funds in the defense sector.

Keywords: defense procurement; state financial control; life cycle; public procurement; electronic procurement system; efficiency; transparency; integrity; security and defense sector.

Постановка проблеми. В умовах воєнного стану в Україні суттєво зростають обсяги бюджетного фінансування сектору безпеки і оборони, тому питання ефективного, прозорого та цільового використання цих коштів набуває особливої актуальності. У цьому контексті ключову роль відіграє система державного контролю оборонних закупівель, яка має забезпечувати не лише формальне дотримання законодавства, а й реальну ефективність використання ресурсів. Водночас, чинне законодавство не є повністю узгодженим: визначення оборонних закупівель в Законі України «Про оборонні закупівлі» від 17 липня 2020 року № 808-IX (далі – Закон №808) фактично зводиться до самого процесу закупівлі (стадії придбання), тоді як у цьому ж законі використовується підхід життєвого циклу, який охоплює значно ширший спектр етапів – від планування до виведення з обігу предметів закупівель.

На практиці ситуація ускладнюється тим, що інформація про оборонні закупівлі є фрагментарною, а можливості її аналізу – досить обмеженими. Це стосується, зокрема, відображення даних у системі публічних закупівель, що не дає змоги повною мірою оцінити ефективність використання бюджетних коштів. Додатковими факторами є високий рівень засекречування, низька конкуренція в окремих процедурах та наявність корупційних ризиків, що в сукупності негативно впливає на управління оборонними ресурсами.

За таких умов, особливо важливо уточнити сутність оборонних закупівель як об'єкта державного контролю. Зведення оборонних закупівель лише до стадії придбання суттєво обмежує можливості контролю і не дозволяє оцінити ефективність використання ресурсів у повному обсязі. Тому доцільним є розширення підходу до їх розуміння через призму життєвого циклу, що дасть змогу забезпечити більш комплексний державний контроль та підвищити його результативність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання функціонування системи оборонних закупівель, їх нормативно-правового регулювання та контролю за використанням ресурсів у цій сфері є предметом дослідження як вітчизняних, так і зарубіжних науковців. Зокрема, у працях М.А. Матвіюка [1] розкрито теоретико-правові засади здійснення закупівель для потреб оборони, акцентовано увагу на їх специфіці та відмінностях від загальної системи публічних закупівель. У свою чергу, О.В. Левчук та В.Д. Левчук [2] здійснили аналіз нормативно-правової бази оборонних закупівель, вказавши на складність її структури та наявність низки неузгодженостей у правовому регулюванні.

Вагомий внесок у розвиток теоретичних підходів до розуміння оборонних закупівель зроблено у працях О.П. Голоти [3, 4], який розглядає їх як складову економічної системи держави та обґрунтовує системний характер функціонування державних оборонних закупівель. У його дослідженнях акцентується увага на формуванні цілісної системи оборонних закупівель та необхідності її ефективного управління, що створює підґрунтя для подальшого розвитку підходів до їх аналізу.

Окремий напрям досліджень стосується еволюції нормативно-правового регулювання оборонних закупівель. Так, М.В. Очеретний [5] досліджує генезис відповідного законодавства та визначає основні етапи його становлення, що дозволяє краще зрозуміти сучасні особливості функціонування цієї сфери.

Водночас сучасні наукові праці приділяють значну увагу питанням контролю та ефективності оборонних закупівель. Зокрема, О.Ф. Андрійко та Ж.В. Завальна [6] досліджують особливості контролю за виконанням договорів в умовах воєнного стану, підкреслюючи зростання ролі контрольних механізмів у забезпеченні належного використання ресурсів.

Проблематика внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту розкрита у роботах Ю.О. Луцика та співавторів [7], де визначено їх роль у забезпеченні ефективності закупівельних процесів. У свою чергу, Т.В. Череватий [8] аналізує ефективність публічних та оборонних закупівель, акцентуючи увагу на необхідності вдосконалення механізмів їх організації та управління.

Разом з тим, попри значну кількість наукових праць, у науковій літературі відсутній цілісний підхід до розгляду оборонних закупівель як об'єкта державного фінансового контролю через призму життєвого циклу. Більшість досліджень зосереджується або на нормативно-правових аспектах, або на окремих елементах системи чи контрольних механізмах, що не дозволяє сформувати комплексне бачення предметної області державного контролю. Саме ця наукова прогалина зумовлює необхідність уточнення сутності оборонних закупівель та розширення підходів до їх дослідження.

Мета статті – уточнення розуміння предметної області державного контролю у сфері оборонних закупівель у частині розширення її меж через уточнення сутності поняття «оборонні закупівлі», що дозволить здійснювати комплексну оцінку та державний контроль стану і використання оборонних ресурсів за різними аналітичними розрізами на всіх стадіях життєвого циклу предметів закупівель.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах функціонування сектору безпеки і оборони питання ефективного управління оборонними ресурсами набуває особливої ваги, що зумовлює підвищені вимоги до якості державного контролю у сфері оборонних закупівель. Водночас складність нормативного регулювання, поєднання відкритих і закритих процедур, а також специфіка воєнного часу формують потребу у більш глибокому науковому осмисленні сутності оборонних закупівель як об'єкта контролю.

Потреба у визначенні сутності оборонних закупівель як об'єкта державного контролю зумовлена необхідністю їх наукового осмислення на основі чинної правової бази, що дає змогу чітко окреслити правовий статус, зміст і особливості здійснення таких закупівель, а також забезпечити належну реалізацію контрольних повноважень держави у сфері національної безпеки й оборони.

Першоосновою досліджуваного поняття є категорія «закупівлі», тому передусім визначимо їх сутність як базового елементу дослідження.

Відповідно до Закону України «Про публічні закупівлі» від 25 грудня 2015 року № 922-VIII [9] (далі – Закон №922), публічна закупівля – придбання замовником товарів, робіт і послуг у порядку, встановленому цим Законом. Однак, в цьому ж законі вказано, що його дія не поширюється на випадки, якщо предметом закупівлі є товари, роботи і послуги, що закуповуються на підставі договорів між центральним органом виконавчої влади, відповідальним за формування та реалізацію державної політики у сфері національної безпеки, у воєнній сфері, сферах оборони і військового будівництва, та спеціалізованими організаціями, які здійснюють закупівлі. Це означає, що закупівлі в сфері оборони мають окреме законодавче регулювання.

Відповідно до Закону України № 808-IX, оборонні закупівлі – здійснення державним замовником закупівель товарів, робіт і послуг, призначених для виконання державних програм у сферах національної безпеки і оборони, а також інших товарів, робіт і послуг для гарантованого забезпечення потреб безпеки і оборони [10].

Погоджуємось із думкою А.М. Падалки, який вважає, що неможливо розглядати специфіку оборонних закупівель окремо від становлення системи публічних закупівель у державі [11, с. 731].

Таким чином, незважаючи на наявність окремого законодавчого регулювання оборонних закупівель, їх не слід розглядати як самостійну та відокремлену сферу закупівельної діяльності. На нашу думку, оборонні закупівлі є частиною системи публічних закупівель та підпорядковується її загальним принципам і підходам. Їх виокремлення зумовлене виключно особливостями забезпечення національної безпеки та наявністю обмежень щодо доступу до інформації, однак це не змінює їх системної належності до сфери публічних закупівель, а відтак їх недоцільно розглядати ізольовано.

Додатковим підтвердженням нерозривного зв'язку між публічними та оборонними закупівлями є положення Закону України «Про оборонні закупівлі», який містить численні відсилки до Закону України «Про публічні закупівлі» (зокрема, понад двадцять чотири випадки прямого застосування його норм), що свідчить про їх нормативну взаємозалежність. Така конструкція законодавства підтверджує, що оборонні закупівлі функціонують у межах загальної системи публічних закупівель, будучи її специфічною складовою, яка адаптована до потреб національної безпеки та оборони і характеризується особливим правовим режимом.

Ще одним підтвердженням нероздільності, а лише підпорядкованості оборонних закупівель системі публічних закупівель є те, що їх здійснення передбачає використання електронної системи закупівель, яка функціонує як єдиний інструмент реалізації закупівельних процедур, що додатково свідчить про інтегрованість оборонних закупівель у загальну систему публічних закупівель, попри наявність їх специфічного правового регулювання.

Член Рахункової палати Геннадій Пліс зазначає [12], що кількісні та вартісні показники закупівель, показники рівня конкуренції та кількості скарг відображені у Щорічному звіті лише за даними з ЕСЗ. При цьому, Щорічний звіт не розкриває інформації про всі закупівлі, здійснені у 2024 році за публічні кошти, зокрема про всі з очікуваною вартістю до 50 тис. грн та оборонні закупівлі [12, с. 7]. Зокрема, за інформацією з відкритих джерел, протягом 2024 року оборонні закупівлі лише двох державних замовників (ДП «Державний оператор тилу», ДП «Агенція оборонних закупівель») проведені із загальною очікуваною вартістю 381 млрд гривень [12, с. 11].

В цілому, Мінекономіки повідомило, що у 2024 році проведено через ЕСЗ 127 759 оборонних закупівель загальною очікуваною вартістю 218,36 млрд грн, інформацію про які не відображено в Щорічному звіті [12, с. 11].

Щорічні звіти щодо функціонування системи публічних закупівель не відображають у повному

обсязі інформацію про закупівлі, здійснені відповідно до Закону України «Про оборонні закупівлі», навіть у випадках використання електронної системи закупівель. Така ситуація свідчить про наявність нормативної прогалини у частині інтеграції оборонних закупівель до системи аналітичного та інформаційного забезпечення публічних закупівель, що призводить до фрагментарності даних та ускладнює здійснення комплексного державного контролю, а також формування об'єктивної оцінки ефективності використання публічних коштів у сфері оборони.

На нашу думку, ефективне функціонування системи державного контролю оборонних закупівель потребує забезпечення повноти та цілісності інформаційного середовища, що передбачає акумулювання всієї інформації про оборонні закупівлі в єдиній електронній інформаційній системі. Водночас доступ до такої інформації має здійснюватися за принципом диференціації прав доступу залежно від статусу користувача. Зокрема, для уповноважених органів, таких як Міністерство оборони України та інші суб'єкти державного контролю, система повинна забезпечувати повний доступ до всіх модулів та даних, необхідних для здійснення управлінських і контрольних функцій. Натомість для громадськості доступ до інформації має надаватися у відповідних, обмежених умовами воєнного стану розрізах, що дозволить поєднати вимоги національної безпеки з принципами прозорості та підзвітності використання публічних коштів.

Запропонований підхід до розуміння оборонних закупівель представлено на рис. 1.

Сутність оборонних закупівель не може бути повною мірою розкрита без урахування їх життєвого циклу, оскільки саме послідовність етапів від формування потреб до виконання контрактів і оцінки результатів дозволяє комплексно зрозуміти особливості їх організації, управління та контролю.

Вважаємо, що законодавче визначення (Закон №808) оборонних закупівель є дещо звуженим за своїм змістом, оскільки фактично зводить їх сутність до процесу придбання товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб сектору безпеки і оборони. Однак, такий підхід не враховує повного життєвого циклу об'єктів оборонного призначення, який у цьому ж Законі визначено як сукупність взаємозв'язаних стадій товару, робіт і послуг оборонного призначення від задуму щодо їх створення до вилучення з обігу [10]. До того ж, в цьому Законі в розумінні рівня забезпеченості життєвого циклу визначено, наприклад, гарантійне та сервісне обслуговування, утилізація. З огляду на це, оборонні закупівлі доцільно розглядати не як одноразову закупівельну операцію, а як комплексний процес управління ресурсами протягом усього життєвого циклу, що обумовлює необхідність розширення їх змістовного наповнення у науковому та нормативному аспектах.

Фактично держава несе витрати не лише на придбання товарів, робіт, послуг оборонного призначення, а й на її подальше обслуговування, експлуатацію, модернізацію та утилізацію, що свідчить про необхідність розгляду оборонних закупівель як безперервного процесу управління ресурсами, а не як окремої стадії придбання.

Обидва підходи (як до визначення оборонних закупівель, так до розуміння життєвого циклу) закріплені в Законі №808, що дозволяє виявити внутрішню концептуальну невідповідність.

Для обґрунтування обмеженості нормативного визначення оборонних закупівель та виявлення його невідповідності концепції життєвого циклу доцільно здійснити їх порівняльний аналіз (табл. 1).

Таким чином, проведений порівняльний аналіз свідчить про те, що нормативне визначення оборонних закупівель, закріплене у Законі України «Про оборонні закупівлі» [10], має звужений характер і охоплює переважно стадію придбання товарів, робіт і послуг, тоді як концепція життєвого циклу, визначена у цьому ж Законі, передбачає значно ширший підхід, що включає всі етапи існування об'єкта – від його створення до вилучення з обігу. Така внутрішня законодавча невідповідність обумовлює необхідність оновлення та розширення змісту поняття «оборонні закупівлі».

Проведення масштабного державного фінансового контролю в оборонному секторі, ініційоване Держаудитслужбою, свідчить про наявність значних ризиків неефективного використання бюджетних ресурсів у сфері оборонних закупівель. Як зазначається у зверненні Державної аудиторської служби України [13], розпочато комплексний аудит оборонного сектору з метою забезпечення належного використання державних коштів. Водночас в умовах воєнного стану, коли обсяги фінансування сектору безпеки і оборони суттєво зростають, а рівень відкритості інформації об'єктивно обмежений, особливого значення набуває принцип доброчесності – чесності, неупередженості, відповідальності та дотримання етичних стандартів у прийнятті рішень. Ми вважаємо, що саме дотримання цього принципу дозволяє мінімізувати ризики зловживань, забезпечити раціональне використання бюджетних коштів і підвищити ефективність оборонних закупівель у період війни.

Так, в Державній антикорупційній програмі [14] зазначено, що більшість процедур оборонного замовлення були здійснені із порушенням принципів конкурентності, відкритості та прозорості, що зумовлювало існування ряду корупцій-

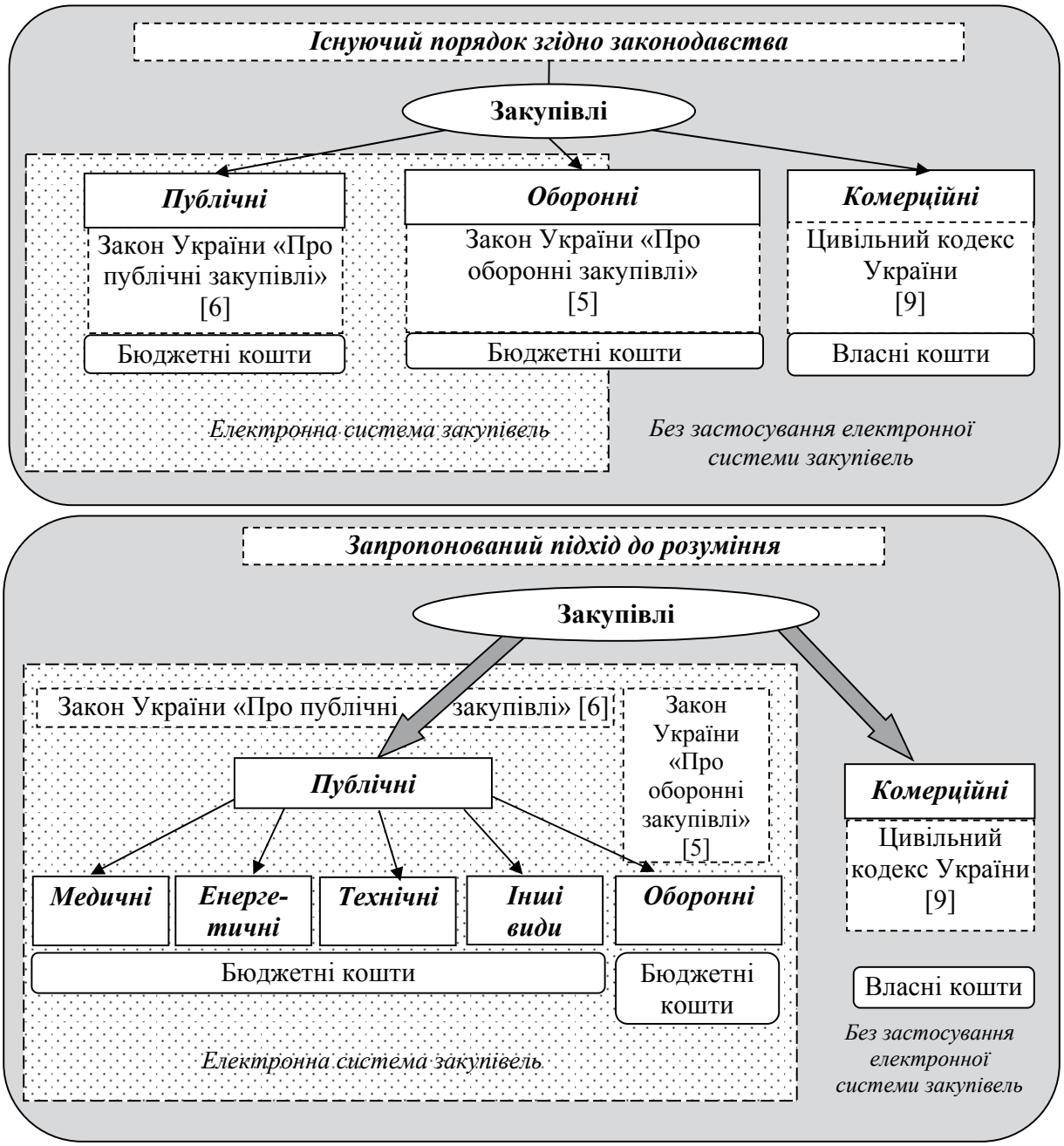

Рисунок 1 – Запропонований підхід до розуміння оборонних закупівель

Джерело: запропоновано авторами

них практик. Так, під час виконання державного оборонного замовлення часто залучалися посередники, що не мали виробничої бази та не виконували реальних робіт. Нерідко ціна державного контракту штучно збільшувалась, а постачання продукції було фіктивним або із підміною на аналог нижчої якості або вживаною технікою [14].

Саме тому, з урахуванням вищенаведеного, ми вважаємо, що оборонні закупівлі – це специфічний вид публічних закупівель, що функціонує як складова єдиної системи публічних закупівель та охоплює сукупність взаємопов'язаних процесів життєвого циклу товарів, робіт і послуг оборонного призначення (планування, придбання, використання і завершення), що здійснюються із обов'язковим використанням електронної системи закупівель (крім відомостей, що становлять державну таємницю), з метою забезпечення потреб сектору безпеки і оборони на засадах прозорості та доброчесності. Візуальне представлення розширення предметної області державного контролю через запропонований підхід до розуміння оборонних закупівель зображено на рис. 2.

Таблиця 1 – Порівняння підходів до визначення сутності оборонних закупівель у контексті концепції життєвого циклу

Критерій	Закон України «Про оборонні закупівлі» [10]		
	Нормативне визначення оборонних закупівель	**Концепція життєвого циклу**	**Авторський підхід**
Сутність	Здійснення закупівель товарів, робіт і послуг для забезпечення потреб оборони	Сукупність взаємопов'язаних стадій від задуму до вилучення з обігу	Комплексний процес управління оборонними ресурсами
Охоплення процесів	Лише етап придбання, укладення договору	Повний цикл: створення предмету закупівлі, експлуатація, обслуговування, утилізація	Повний життєвий цикл: – формування потреб, – планування закупівель, – проведення закупівлі, – укладення контракту, – виконання контракту, – приймання та використання, – завершення (списання, утилізація та ін.)
Часовий горизонт	Короткостроковий (момент закупівлі)	Довгостроковий (від створення до списання)	Довгостроковий, безперервний
Фінансовий аспект	Витрати на придбання	Вартість життєвого циклу	Вартість життєвого циклу
Контроль	Контроль на етапі планування та придбання	Контроль на різних етапах життєвого циклу	Безперервний інтегрований контроль
Системність	Фрагментарний підхід	Системний підхід	Інтегрований системний підхід
Обмеження / переваги	Не враховує етапи експлуатації, обслуговування, списання, утилізації	Розширює розуміння об'єкта, але не інтегровано у визначення закупівель	Усунення нормативної невідповідності та формування цілісного підходу

Джерело: розроблено авторами

Запропоноване визначення оборонних закупівель дозволяє перейти від вузького, процедурного розуміння їх сутності як процесу придбання до комплексного, системного підходу, що охоплює всі етапи життєвого циклу відповідних товарів, робіт і послуг. Дане визначення усуває наявну нормативну обмеженість, узгоджує поняття оборонних закупівель із концепцією їх життєвого циклу, закріпленою у законодавстві, та підкреслює їх інтегрованість у загальну систему публічних закупівель. Крім того, таке визначення розширює предметну область державного контролю оборонних закупівель, дозволяє здійснювати комплексну оцінку та державний контроль стану і використання оборонних ресурсів у різних аналітичних розрізах на всіх стадіях життєвого циклу предметів закупівель, а також створює методичну основу для забезпечення ефективного, прозорого і доброчесного використання бюджетних коштів у сфері оборони.

Таким чином, у межах чинного нормативного підходу оборонні закупівлі фактично ототожнюються із процесом здійснення закупівлі, тобто стадією придбання товарів, робіт і послуг для потреб сектору безпеки і оборони. Відповідно, предмет державного контролю зосереджується саме на процедурі закупівлі та дотриманні встановленого порядку її проведення. Натомість, у запропонованому підході оборонні закупівлі розглядаються як процес, що охоплює весь життєвий цикл об'єкта, що обумовлює розширення предмета державного контролю за межі стадії придбання, а визначення поетапних точок контролю.

Висновки. Отже, чинне законодавче визначення оборонних закупівель має звужений характер та фактично зводить їх сутність до процесу здійснення закупівлі, тобто стадії придбання товарів, робіт і послуг для потреб сектору безпеки і оборони. Водночас у законодавстві паралельно закріплена концепція життєвого циклу, яка охоплює значно ширший спектр етапів функціонування об'єкта – від планування до виведення з обігу, що свідчить про наявність внутрішньої концептуальної неузгодженості.

Обґрунтовано, що оборонні закупівлі доцільно розглядати як специфічний вид публічних закупівель, інтегрований у загальну систему публічних закупівель, що функціонує з урахуванням особливостей забезпечення національної безпеки та оборони, але не є відокремленою системою. Визначено, що їх здійснення базується на використанні електронної системи закупівель, що підтверджує їх інституційну інтегрованість у сферу публічних закупівель.

Доведено, що зведення оборонних закупівель лише до стадії придбання обмежує можливості

Рисунок 2 – Предметна область державного фінансового контролю оборонних закупівель

де – предметна область державного фінансового контролю;

– електронна система закупівель.

Джерело: розроблено авторами

державного контролю та не дозволяє здійснювати повноцінну оцінку ефективності використання бюджетних ресурсів. У зв'язку з цим запропоновано розширений підхід до визначення сутності оборонних закупівель через призму життєвого циклу, що охоплює сукупність взаємопов'язаних процесів планування, придбання, використання та виведення з обігу об'єктів закупівель.

У результаті досягнуто уточнення розуміння предметної області державного контролю в частині розширення її меж через уточнення сутності поняття «оборонні закупівлі», що дозволить здійснювати комплексну оцінку та державний контроль стану і використання оборонних ресурсів за різними аналітичними розрізами на всіх стадіях життєвого циклу предметів закупівель.

Практична значимість отриманих результатів полягає у формуванні методичної основи для вдосконалення системи державного контролю оборонних закупівель та забезпечення ефективного, прозорого і доброчесного використання бюджетних коштів у секторі безпеки і оборони.

Список використаних джерел:

1. Матвіюк М. А. Теоретико-правові аспекти закупівель товарів, робіт та послуг для потреб оборони. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2016. № 3(1). С. 185–188.

2. Левчук О. В, Левчук В. Д. Аналіз нормативно-правової бази здійснення оборонних закупівель. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняховського*. 2019. № 2. С. 42–46.

3. Голота О. П. Теоретичні основи понять «державні оборонні закупівлі» та «система державних оборонних закупівель» як складові економічної системи держави. *Modern economics*. 2020. № 20. С. 47–52.

4. Голота О. П. Система державних оборонних закупівель України: теоретичний аспект. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_4_48

5. Очеретний М. В. Генезис нормативно-правового регулювання оборонних закупівель України. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2021. Вип. 2. С. 65–74.

6. Андрійко О. Ф., Завальна Ж. В. Контроль за виконанням договорів про оборонні закупівлі в умовах правового режиму воєнного стану в Україні. *Правова держава*. 2023. Вип. 34. С. 337–347.

7. Луцик Ю. О., Череватий Т. В., Кравчук Ю. О. Роль і місце внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в процесі здійснення оборонних закупівель. *Modern economics*. 2024. № 43. С. 51–56.

8. Череватий Т. В. Ефективність публічних та оборонних закупівель в Україні: реалії та шляхи оптимізації. *Modern economics*. 2024. № 43. С. 151–159. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2024_43_22

9. Про публічні закупівлі. Закон України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text (дата звернення: 14.03.2026).

10. Про оборонні закупівлі. Закон України від 17 липня 2020 року № 808-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/808-20#Text (дата звернення: 09.03.2026).

11. Падалка А. М. До питання особливостей оборонних закупівель в умовах воєнного стану. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2024. № 2. С. 730–738.

12. Звіт про результати аналізу щорічного Звіту міністерства економіки України, що містить аналіз функціонування системи публічних закупівель та узагальнену інформацію про результати здійснення контролю у сфері закупівель, затв. Рішенням Рахункової палати 24 червня 2025 року № 16-2. URL: https://komprompol.rada.gov.ua/uploads/documents/32127.pdf (дата звернення: 12.03.2026).

13. Про державні аудити оборонної та енергетичної галузей у І кварталі 2026 року. Звернення Голови Держаудитслужби Алли Басалаєвої. URL: https://dasu.gov.ua/ua/news/5431 (дата звернення: 12.03.2026).

14. Про затвердження Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки. Постанова КМУ від 4 березня 2023 р. № 220. URL: https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2023/11/01.-Derzhavna-antykoruptsijna-programa.pdf

References:

1. Matviiuk M. A. (2016) Teoretyko-pravovi aspekty zakupivel tovariv, robit ta posluh dlia potreb oborony [Theoretical and legal aspects of procurement of goods, works and services for defense needs]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*. no. 3(1). pp.185–188. (in Ukrainian)

2. Levchuk O. V, Levchuk V. D. (2019) Analiz normatyvno-pravovoi bazy zdiisnennia oboronnykh zakupivel [Analysis of the regulatory and legal framework for defense procurement]. Zbirnyk naukovykh prats Tsentru voienno-stratehichnykh doslidzhen Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy imeni Ivana Cherniakhovskoho. no. 2. pp.42–46. (in Ukrainian)

3. Holota O. P. (2020) Teoretychni osnovy poniat "derzhavni oboronni zakupivli" ta "systema derzhavnykh oboronnykh zakupivel" yak skladovi ekonomichnoi systemy derzhavy [Theoretical foundations of the concepts of "state defense procurement" and "state defense procurement system" as components of the economic system of the state]. Modern economics. no. 20. pp. 47–52. (in Ukrainian)

4. Holota O. P. (2020) Systema derzhavnykh oboronnykh zakupivel Ukrainy: teoretychnyi aspekt [The system of state defense procurement of Ukraine: theoretical aspect]. *Efektyvna ekonomika*. no. 4. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_4_48 (in Ukrainian)

5. Ocheretnyi M. V. (2021) Henezys normatyvno-pravovoho rehuliuvannia oboronnykh zakupivel Ukrainy [Genesis of regulatory and legal regulation of defense procurement in Ukraine]. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava* is. 2. pp. 65–74. (in Ukrainian)

6. Andriiko O. F., Zavalna Zh. V. (2023) Kontrol za vykonanniam dohovoriv pro oboronni zakupivli v umovakh pravovoho rezhymu voiennoho stanu v Ukraini [Control over the implementation of defense procurement contracts under the legal regime of martial law in Ukraine]. *Pravova derzhava*. is. 34. pp. 337–347. (in Ukrainian)

7. Lutsyk Yu. O., Cherevatyi T. V., Kravchuk Yu. O. (2024) Rol i mistse vnutrishnoho kontroliu ta vnutrishnoho audytu v protsesi zdiisnennia oboronnykh zakupivel [The role and place of internal control and internal audit in the process of implementing defense procurement]. *Modern economics*. no. 43. pp. 51–56. (in Ukrainian)

8. Cherevatyi T. V. (2024) Efektyvnist publichnykh ta oboronnykh zakupivel v Ukraini: realii ta shliakhy optymizatsii [The effectiveness of public and defense procurement in Ukraine: realities and ways of optimization]. *Modern economics*. no. 43. PP. 151–159. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2024_43_22 (in Ukrainian)

9. Pro publichni zakupivli [On public procurement]. Zakon Ukrainy vid 25 hrudnia 2015 roku no. 922-VIII. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text (in Ukrainian)

10. Pro oboronni zakupivli [On defense procurement]. Zakon Ukrainy vid 17 lypnia 2020 roku no. 808-IX. Available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/808-20#Text (in Ukrainian)

11. Padalka A. M. (2024) Do pytannia osoblyvostei oboronnykh zakupivel v umovakh voiennoho stanu [On the issue of the peculiarities of defense procurement under martial law]. *Visnyk Kryminolohichnoi asotsiatsii Ukrainy*. no. 2. PP. 730–738. (in Ukrainian)

12. Zvit pro rezultaty analizu shchorichnoho Zvitu ministerstva ekonomiky Ukrainy, shcho mistyt analiz funktsionuvannia systemy publichnykh zakupivel ta uzahalnenu informatsiiu pro rezultaty zdiisnennia kontroliu u sferi zakupivel [Report on the results of the analysis of the annual Report of the Ministry of Economy of Ukraine, containing an analysis of the functioning of the public procurement system and generalized information on the results of control in the field of procurement], zatv. Rishenniam Rakhunkovoi palaty 24 chervnia 2025 roku no. 16-2. Available at: https://komprompol.rada.gov.ua/uploads/documents/32127.pdf (in Ukrainian)

13. Pro derzhavni audyty oboronnoi ta enerhetychnoi haluzei u I kvartali 2026 roku [On state audits of the defense and energy sectors in the first quarter of 2026]. Zvernennia Holovy Derzhaudytsluzhby Ally Basalaievoi. Available at: https://dasu.gov.ua/ua/news/5431 (in Ukrainian)

14. Pro zatverdzhennia Derzhavnoi antykoruptsiinoi prohramy na 2023–2025 roky [On approval of the State Anti-Corruption Program for 2023-2025]. Postanova KMU vid 4 bereznia 2023 r. no. 220. Available at: https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2023/11/01.-Derzhavna-antykoruptsijna-programa.pdf (in Ukrainian)

Дата надходження статті: 21.03.2026
Дата прийняття статті: 03.04.2026
Дата публікації статті: 20.04.2026